

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2016. május 4.*

„Előzetes döntéshozatal — Jogszabályok közelítése — 2014/40/EU irányelv — 20. cikk — Elektronikus cigaretták és utántöltő flakonok — Érvényesség — Az egyenlő bánásmód elve — Az arányosság és a jogbiztonság elve — A szubszidiaritás elve — Az Európai Unió Alapjogi Chartája — 16. és 17. cikk”

A C-477/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Administrative Court) (legfelsőbb bíróság [Anglia és Wales], Queen’s Bench kollégium [közigazgatási tanács], Egyesült Királyság) a Bírósághoz 2014. október 27-én érkezett, 2014. október 9-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Pillbox 38 (UK) Ltd**

és

a **Secretary of State for Health**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta, az első tanács elnöke, a második tanács elnökeként eljárva, J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadjiev (előadó), C. Lycourgos és J.-C. Bonichot bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: V. Tourrès tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. október 1-jei tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Pillbox 38 (UK) Ltd képviseletében K. Beal QC, P. Rowley solicitor megbízásából,
- az Egyesült Királyság Kormányának képviseletében V. Kaye, meghatalmazotti minőségben, segítői: M. Hoskins és I. Rogers QC, valamint S. Abram és E. Metcalfe barristers,
- a spanyol kormány képviseletében A. Gavela Llopis, meghatalmazotti minőségben,
- a francia kormány képviseletében D. Colas és R. Coesme, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: angol.

- az Európai Parlament képviselőjében L. Visaggio, J. Rodrigues és I. McDowell, meghatalmazotti minőségben,
  - az Európai Unió Tanácsa képviselőjében M. Simm, J. Herrmann és A. Norberg, meghatalmazotti minőségben,
  - az Európai Bizottság képviselőjében C. Cattabriga és J. Tomkin, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2015. december 23-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tagállamoknak a dohánytermékek és kapcsolódó termékek gyártására, kiszerezésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről és a 2001/37/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. április 3-i 2014/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 127., 1. o.; helyesbítés: HL 2015. L 150., 24. o.) 20. cikkének érvényességére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a „Totally Wicked” kereskedelmi név alatt működő Pillbox 38 (UK) Ltd (a továbbiakban: Pillbox) és a Secretary of State for Health (egészségügyi államtitkár) között az Egyesült Királyság Kormánya 2014/40 irányelv átültetésére irányuló „szándékának és/vagy kötelezettségének” jogszerűsége tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az Egészségügyi Világszervezet Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezménye

- 3 A 2004. június 2-i 2004/513/EK tanácsi határozat (HL L 213., 8. o.) az Európai Közösség nevében jóváhagyta az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2003. május 21-én, Genfben aláírt Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezményét (a továbbiakban: keretegyezmény).

A 2014/40 irányelv

- 4 A 2014/40 irányelv (7), (33), (36), (38)–(41), (43)–(45), (47) és (48) preambulumbekzdése kimondja:
„(7) Az uniós szintű jogalkotási fellépés a [keretegyezmény] végrehajtásához is szükséges, amelynek rendelkezései az Unióra és tagállamaira nézve kötelezőek. [...]

[...]

- (33) A dohánytermékek határokon átnyúló távértékesítése elősegítheti az ezen irányelvnek nem megfelelő dohánytermékekhez való hozzájutást. Emellett növeli a fiatalok dohánytermékekhez való hozzájutásának kockázatát is. Következésképpen fennáll annak a veszélye, hogy sérül a dohánytermékek ellenőrzéséről szóló jogszabályok érvényesülése. A tagállamoknak ezért meg kell engedni, hogy megtilthassák a határokon átnyúló távértékesítést. Ahol nem tiltott a dohánytermékek határokon átnyúló távértékesítése, indokolt közös szabályokat megállapítani az efféle értékesítéssel foglalkozó kiskereskedelmi egységek bejegyzésére vonatkozóan, hogy biztosítani lehessen ezen irányelv hatékony érvényesülését. [...]

[...]

- (36) Az elektronikus cigarettákra és az utántöltő flakonokra vonatkozó szabályokat helyénvaló ebben az irányelvben megállapítani, kivéve ha ezek a kiszerezésük vagy funkciójuk miatt a[z emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i] 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [HL L 311., 67. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 69. o.] vagy a[z orvostechikai eszközökről szóló, 1993. június 14-i] 93/42/EGK tanácsi irányelv [HL L 169., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 12. kötet, 82. o.] hatálya alá tartoznak. A tagállamok e termékekre vonatkozó jogszabályai és gyakorlatai eltérnek egymástól, többek között a biztonsági követelmények tekintetében, ezért uniós szintű fellépésre van szükség a belső piac zavartalan működésének javítása érdekében. Az e termékekre vonatkozó szabályok kialakítása során a közegészség védelmének magas szintjét kell figyelembe venni. Annak érdekében, hogy a tagállamok elláthassák felügyeleti és ellenőrzési feladataikat, az elektronikus cigaretták és utántöltő flakonok gyártói és importőrei számára helyénvaló előírni, hogy az érintett termékekről a forgalomba hozatalt megelőzően értesítést [helyesen: bejelentést] nyújtsanak be.

[...]

- (38) A nikotintartalmú folyadékok forgalomba hozatalát ezen irányelv értelmében csak abban az esetben lehet megengedni, ha a nikotinkoncentráció nem haladja meg a 20 mg/ml-t. Ez a koncentráció olyan nikotinleadást tesz lehetővé, amely hasonló a hagyományos cigaretta elszívásához szükséges időtartam során a cigarettából a szervezetbe bejutó megengedett nikotinmennyiséghez. A nikotinnal kapcsolatos kockázatok korlátozása érdekében meg kell állapítani az utántöltő flakonok, a tartályok és patronok legnagyobb megengedett méretét.
- (39) Ezen irányelv alapján csak olyan elektronikus cigaretták lehetnek forgalomba hozhatók, amelyek egyenletesen bocsátják ki a nikotinmennyiséget. Egészségvédelmi, biztonsági és minőségi okokból szükséges, hogy rendes használati körülmények között kibocsátott nikotin mennyisége egyenletes legyen, többek között annak elkerülése érdekében, hogy véletlenszerűen nagy mennyiség jusson a szervezetbe.
- (40) Az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok egészségügyi veszélyt jelenthetnek, ha gyermekek kezébe kerülnek. Ezért biztosítani kell, hogy az ilyen termékek gyermek- és manipulációbiztosak legyenek, ideértve többek között a gyermekek szempontjából biztonságos címkézést, rögzítéseket és a nyitási módokat.
- (41) Tekintettel arra, hogy a nikotin mérgező anyag és egészségügyi és biztonsági veszélyt jelenthet azon személyek számára is, akiknek a termék használatát nem szánták, a nikotintartalmú folyadékokat csak olyan elektronikus cigarettákban vagy utántöltő flakonokban lehet forgalomba hozni, amelyek megfelelnek bizonyos biztonsági és minőségi követelményeknek. Fontos biztosítani, hogy az elektronikus cigaretták használat és utántöltés során ne törjenek és ne szivárognak.

[...]

- (43) Az elektronikus cigarettával kapcsolatos reklámozásra és szponzorálásra vonatkozó nemzeti jogszabályok és gyakorlatok közötti eltérések akadályozzák az áruk szabad mozgását és a szolgáltatásnyújtás szabadságát, és a verseny torzulásának érzékelhető mértékű kockázatát idézik elő. Uniós szintű fellépés hiányában a meglévő eltérések vélhetően tovább növekednek az elkövetkező évek során, tekintettel az elektronikus cigaretták és utántöltő flakonok piacának növekedésére is. Ezért közelíteni szükséges e termékek határokon átnyúló hatású reklámozására és az ezen termékekkel kapcsolatos szponzorálásra vonatkozó nemzeti rendelkezéseket, amihez az emberi egészség magas szintű védelmét kell alapul venni. Az elektronikus cigaretták megnyithatják az utat a nikotinfüggőség, és végső soron a hagyományos dohányfogyasztás előtt,

mivel utánozzák és hétköznapivá teszik a dohányzás műveletét. Ennélfogva helyénvaló korlátozó megközelítést alkalmazni az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok reklámozása tekintetében.

(44) Ahhoz, hogy szabályozási feladataikat elláthassák, a Bizottságnak és a tagállamoknak átfogó információkra van szükségük az elektronikus cigaretták és utántöltő flakonok piacán bekövetkezett fejleményekről. Ebből a célból helyénvaló jelentéstételi kötelezettségeket megállapítani e termékek gyártói és importőrei számára az eladási mennyiségeket, a különböző fogyasztói csoportok preferenciáit és az értékesítési módokat illetően. Biztosítani kell ezen információk hozzáférhetőségét a nyilvánosság számára, kellő figyelmet fordítva az üzleti titkok védelmének szükségességére.

(45) A tagállamok általi megfelelő piacfelügyelet biztosítása érdekében szükséges, hogy a gyártók, az importőrök és a terjesztők megfelelő rendszert működtessenek a vélt káros hatások nyomon követése, nyilvántartásba vétele és az illetékes hatóságok részére történő bejelentése céljából, hogy megfelelő intézkedéseket lehessen tenni. Indokolt egy védzáradék alkalmazása, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy fellépjenek a súlyos közegészségügyi veszélyekkel szemben.

[...]

(47) Ezen irányelv nem harmonizálja az elektronikus cigarettákkal és az utántöltő flakonokkal kapcsolatos valamennyi szabályozást. Így például az ízesítést továbbra is a tagállamok szabályozzák. Hasznos lehet, ha a tagállamok fontolóra veszik az ízesített termékek forgalomba hozatalának a megengedését. Ennek során szem előtt kell tartaniuk, hogy ez növelheti e termékek vonzerejét a fiatalok és a nemdohányzók körében. Az ilyen ízesített termékek bármely tilalmát a[z információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1998. június 22-i] 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek [HL L 204., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 20. kötet, 337. o.] megfelelően meg kell indokolni, és arról értesítést [helyesen: bejelentést] kell benyújtani.

(48) Ez az irányelv nem harmonizálja továbbá a dohányfüstmentes környezetre, a belföldi értékesítés módozataira, a belföldi reklámozásra és a márkaépítésre vonatkozó szabályokat, és nem vezet be korhatárt az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok tekintetében. [...]"

5 A 2014/40 irányelv „Tárgy” címet viselő 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv célja a tagállamok azon törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítése, amelyek a következőkre vonatkoznak:

[...]

f) a dohánytermékekhez kapcsolódó egyes termékek – nevezetesen az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok, valamint a dohányzási célú gyógynövénytermékek – forgalomba hozatala és címkézése;

a dohány- és a kapcsolódó termékek belső piaca zavartalan működésének elősegítése érdekében, kiindulásként az emberi egészség védelmének magas szintjét alapul véve, különös tekintettel a fiatalkorúak egészségének védelmére, valamint az Uniónak a [keretegyezmény] szerinti kötelezettségeinek való megfelelés céljából.”

6 Ezen irányelv „Fogalom meghatározások” címet viselő 2. cikkének 4., 16. és 17. pontja értelmében:

„4. »dohánytermék«: fogyasztható termék, amely akár csak részben is – géntechnológiával módosított vagy módosítatlan formában – dohányt tartalmaz;

[...]

16. »elektronikus cigaretta«: olyan termék, amely szopókán keresztül nikotintartalmú pára fogyasztását teszi lehetővé, vagy annak bármely alkatrésze, beleértve a patronokat, a tartályokat és a patron vagy tartály nélküli készüléket is. Az elektronikus cigaretta lehet eldobható, utántölthető (tartály révén), vagy egyszer használatos patronokkal újratölthető;
17. »utántöltő flakon« az elektronikus cigaretta utántöltésére szolgáló, nikotintartalmú folyadékot tartalmazó tartály”.

7 „Az összetevőkre vonatkozó szabályozás” cím alatt az említett irányelv 7. cikkének (6) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok megtiltják a következő adalékanyagokat tartalmazó dohánytermékek forgalomba hozatalát:

- a) vitaminok vagy egyéb olyan adalékanyagok, amelyek azt a benyomást keltik, hogy a dohányterméknek kedvező élettani hatása van, vagy az egészséget kevésbé veszélyezteti;
- b) koffein, taurin, vagy egyéb olyan adalékanyagok és élénkítő hatású vegyületek, amelyekhez az energikusság és a vitalitás képzete társul;
- c) a kibocsátásokat elszínező tulajdonságú adalékanyagok;
- d) a dohányzásra szánt dohánytermékek esetében az inhalációt vagy a nikotinfelvételt megkönnyítő adalékanyagok; valamint
- e) az el nem égetett formában [rákkeltő, mutagén vagy reprodukciót károsító] tulajdonságokkal rendelkező adalékanyagok.”

8 Ugyanezen irányelv „Elektronikus cigaretta” címet viselő 20. cikkének szövege a következő:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy elektronikus cigaretták és utántöltő flakonok csak abban az esetben kerülhessenek forgalomba, ha megfelelnek ezen irányelvnek és minden egyéb vonatkozó uniós jogszabálynak.

Ez az irányelv nem alkalmazandó az olyan elektronikus cigarettákra és utántöltő flakonokra, amelyek a [2001/83] irányelv szerinti engedélyezési kötelezettség vagy a [93/42] irányelv szerinti követelmények hatálya alá tartoznak.

(2) Az elektronikus cigaretták és utántöltő flakonok gyártói és importőrei kötelesek értesítést [helyesen: bejelentést] benyújtani a tagállamok illetékes hatóságainak minden olyan termékről, amelyet forgalomba kívánnak hozni. Az értesítést [helyesen: A bejelentést] elektronikus formában, hat hónappal a tervezett forgalomba hozatal megelőzően kell benyújtani. Azon elektronikus cigaretták és utántöltő flakonok esetében, amelyek 2016. május 20-án már forgalomban voltak, az értesítés [helyesen: a bejelentés] benyújtására előírt határidő az attól az időponttól számított hat hónap. Minden olyan alkalommal, amikor a terméken jelentős változtatást hajtanak végre, új értesítést [helyesen: bejelentést] kell benyújtani.

Az értesítésnek [helyesen: A bejelentésnek] – attól függően, hogy a termék elektronikus cigaretta vagy utántöltő flakon-e – tartalmaznia kell a következő információkat:

- a) a gyártó, egy felelős természetes vagy jogi személy az Európai Unión belül, és adott esetben az Unióba való behozatal végző importőr neve és elérhetősége;

- b) a termék valamennyi összetevőjének, valamint a termék használata során keletkező kibocsátásoknak – és ezek mennyiségének – a felsorolása márkanemenként és típusonként;
- c) toxikológiai adatok a termék összetevőiről és a – többek között hő hatására – keletkező kibocsátásokról, megemlítve különösen a belélegzés útján a fogyasztók egészségére gyakorolt hatásukat és figyelembe véve egyebek mellett esetleges függőséget okozó hatásukat;
- d) információk a rendeltetésszerű, illetve az észszerűen előrelátható körülmények között történő fogyasztás esetén érvényes nikotindózisról és nikotinfelvételről;
- e) a termék alkotórészeinek leírása, ideértve adott esetben az elektronikus cigaretta, illetve az utántöltő flakon felbontásának és utántöltésének mechanizmusát;
- f) a gyártási folyamat leírása – ezen belül kitérve arra, hogy az magában foglal-e sorozatgyártást is –, valamint nyilatkozat arról, hogy a gyártási eljárás biztosítja az e cikkben foglalt követelményeknek való megfelelést;
- g) nyilatkozat arról, hogy a gyártó és az importőr teljes felelősséget vállal a termék minőségéért és biztonságosságáért annak forgalomba hozatala és rendeltetésszerű, illetve észszerűen előrelátható körülmények között történő felhasználása esetére.

Ha a tagállamok hiányosnak ítélik a benyújtott információkat, jogsultak kérni azok kiegészítését.

A tagállamok a részükre benyújtott információk kézhezvételéért, tárolásáért, kezeléséért és elemzéséért a dohánytermékek gyártóinak és importőreinek arányos díjakat számíthatnak fel.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy:

- a) nikotintartalmú folyadékot kizárólag kifejezetten erre a célra szolgáló, legfeljebb 10 ml űrtartalmú utántöltő flakonokban, eldobható elektronikus cigarettákban vagy egyszer használatos patronokban hozzanak forgalomba, és a patronok vagy a tartályok űrtartalma ne haladja meg a 2 ml-t;
- b) a nikotintartalmú folyadék legfeljebb 20 mg/ml nikotint tartalmazzon;
- c) a nikotintartalmú folyadék ne tartalmazzon olyan adalékanyagokat, amelyek a 7. cikk (6) bekezdésében szerepelnek;
- d) a nikotintartalmú folyadék előállítása során kizárólag magas tisztasági fokú összetevőket használjanak. A nikotintartalmú folyadék az e cikk (2) bekezdése második albekezdésének b) pontjában említett összetevőktől eltérő anyagokat csak nyomokban tartalmazzon, és csak abban az esetben, ha a nyomokban való előfordulás technikailag elkerülhetetlen a gyártás során;
- e) a nikotin kivételével a nikotintartalmú folyadék kizárólag olyan összetevőkből álljon, amelyek – sem melegítés hatására, sem anélkül – nem veszélyesek az emberi egészségre;
- f) az elektronikus cigaretták a nikotindózist rendes használati körülmények között egyenletesen adják le;
- g) az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok gyermekzárások legyenek és ne legyenek manipulálhatók; legyenek védettek törés és szivárgás ellen, valamint olyan mechanizmussal működjenek, amely garantálja a szivárgásmentes utántöltést.

(4) A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy:

- a) az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok csomagolási egységeihez mellékeljenek tájékoztatót, amely tartalmazza:
  - i. a termék használati és tárolási útmutatóját, ezenkívül felhívja a figyelmet arra, hogy a termék használata fiatalok és nemdohányzók számára nem ajánlott;
  - ii. az ellenjavallatokra vonatkozó tájékoztatást;
  - iii. konkrét kockázati csoportoknak szóló figyelmeztetéseket;
  - iv. a lehetséges káros hatásokra vonatkozó tájékoztatást;
  - v. a függőséget okozó tulajdonságokra és a toxicitásra vonatkozó tájékoztatást;
  - vi. a gyártó vagy az importőr, valamint egy Unión belüli természetes vagy jogi kapcsolattartó személy elérhetőségeit;
- b) az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok csomagolási egységei és gyűjtőcsomagjai:
  - i. tartalmazzanak jegyzéket a termékben található valamennyi összetevőről tömeg szerint csökkenő sorrendben, adják meg a termék dózisonkénti nikotintartalmát és a nikotinkibocsátást, a gyártási tétel számát, valamint szerepeljen rajtuk ajánlás, miszerint a termék gyermekektől elzárva tartandó;
  - ii. az e pont i. alpontjában foglaltakat nem érintve, ne tartalmazzanak a 13. cikkben említett elemeket vagy jellemzőket, a 13. cikk (1) bekezdésének a) és c) pontjában említett nikotintartalomra és ízesítésre vonatkozó információ kivételével; és
  - iii. szerepeljen rajtuk az alábbi egészségvédő figyelmeztetések egyike:

»Ez a termék nikotint tartalmaz, amely erős függőséget okozó anyag. Fogyasztása nemdohányzók számára nem ajánlott.«

vagy

»Ez a termék nikotint tartalmaz, amely erős függőséget okozó anyag.«

A tagállamok határozzák meg, hogy a fenti figyelmeztetések közül melyiket kell alkalmazni;

- c) az egészségvédő figyelmeztetéseknek meg kell felelniük a 12. cikk (2) bekezdésében foglalt előírásoknak.

(5) A tagállamok biztosítják, hogy:

- a) tilos legyen a sajtóban és más nyomtatott kiadványokban minden olyan kereskedelmi közlemény információs társadalmi szolgáltatás keretében, amelynek célja, illetve közvetlen vagy közvetett hatása az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok népszerűsítése, kivéve azokat a kiadványokat, amelyek kizárólag az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok kereskedelmének szakmai képviselői részére szólnak, továbbá a harmadik országokban nyomtatott és kiadott kiadványokat, amennyiben azok alapvetően nem az uniós piacra készültek;
- b) tilos legyen minden olyan, a rádióban elhangzó kereskedelmi közlemény, amelynek célja, illetve közvetlen vagy közvetett hatása az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok népszerűsítése;
- c) tilos legyen a rádiós műsorokhoz való bármilyen olyan nyilvános vagy magánjellegű hozzájárulás, amelynek célja, illetve közvetlen vagy közvetett hatása az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok népszerűsítése;

- d) tilos legyen a rendezvényekhez és tevékenységekhez, valamint az egyének részére nyújtott bármilyen olyan nyilvános vagy magánjellegű hozzájárulás, amelynek célja, illetve közvetlen vagy közvetett hatása az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok népszerűsítése, amennyiben azok több tagállamot érintenek, illetve több tagállamban zajlanak, vagy más módon határokon átnyúló hatással bírnak;
- e) tilosak legyenek a [tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló, 2010. március 10-i] 2010/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv [audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv; HL L 95., 1. o.] hatálya alá tartozó audiovizuális kereskedelmi közlemények az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok tekintetében.

(6) Ezen irányelv 18. cikke vonatkozik az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok határokon átnyúló távértékesítésére.

(7) A tagállamok kötelezik az elektronikus cigaretták és utántöltő flakonok gyártóit és importőreit, hogy az illetékes hatóságoknak évente nyújtsanak be:

- i. átfogó adatokat a márkanevenkénti és terméktípusonkénti értékesítési volumenekről;
- ii. tájékoztatást a különböző fogyasztói csoportoknak, köztük a fiataloknak, a nemdohányzóknak és az aktív dohányosok főbb típusainak preferenciáiról;
- iii. a termékek értékesítési módjáról; és
- iv. a fentiekkel kapcsolatban végzett esetleges piackutatások összefoglalóiról, mellékelve azok angol fordítását is.

A tagállamoknak figyelemmel kell kísérniük az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok piacának alakulását, többek között az arra vonatkozó esetleges adatokat, hogy azok használata nikotinfüggőséghez vezethet vagy a hagyományos dohánytermékek fogyasztására indíthatja a fiatalokat és a nemdohányzókat.

[...]

(13) A Bizottság végrehajtási aktusok útján meghatározza a (2) bekezdés szerinti értesítés [helyesen: bejelentés] közös formátumát és a (3) bekezdés g) pontja szerinti utántöltési mechanizmus műszaki szabványait.

[...]"

- 9 A 2014/40 irányelv 29. cikke értelmében az irányelv rendelkezéseit a tagállamok jogrendjébe legkésőbb 2016. május 20-ig kell átültetni, és azokat ezen időponttól kezdve kell alkalmazni.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 10 A Pillbox az Egyesült Királyság Kormányának a 2014/40 irányelv nemzeti jogrendbe való átültetésével kapcsolatos „szándéka és/vagy kötelezettsége” jogszerűségének felülvizsgálatára („judicial review”) irányuló keresetet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz.
- 11 A Pillbox azzal érvel, hogy ezen irányelv 20. cikke érvénytelen, mert sérti az arányosság, a jogbiztonság, az egyenlő bánásmód, a szabad verseny és a szubszidiaritás elvét, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 16. és 17. cikkét.

- 12 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a Pillbox által keresetének alátámasztására előterjesztett érvek „vitára érdemesek lehetnek”.
- 13 E körülmények között a High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Administrative Court) legfelsőbb bíróság [Anglia és Wales], Queen’s Bench kollégium [közigazgatási tanács]) az eljárást felfüggesztette és a következő kérdést terjesztette előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„A 2014/40/EU irányelv 20. cikke érvénytelen-e, teljes terjedelmében vagy a releváns részre vonatkozóan, az alábbi okok valamelyike miatt:

- teljes terjedelmében vagy a releváns részében olyan kötelezettségeket állapít meg az elektronikus cigaretta gyártóira és/vagy kereskedőire, amelyek sértik a jogbiztonság elvével együtt alkalmazott arányosság elvét;
- ugyanazon vagy hasonló okokból ellentétes az egyenlőség elvével és/vagy jogellenesen torzítja a versenyt;
- ellentétes a szubszidiaritás elvével;
- sérti az elektronikus cigaretta gyártóinak és kereskedőinek az Alapjogi Charta 16. és/vagy 17. cikke szerinti jogait?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az elfogadhatóságról

- 14 Az Európai Parlament, a Bizottság és a francia kormány előadja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan először is azért, mert nem áll fenn valós jogvita a felek között, másodszor azért, mert az Egyesült Királyság Kormánya valamely irányelv átültetésével kapcsolatos „szándéka és/vagy kötelezettsége” jogszerűségének felülvizsgálatára („judicial review”) irányuló kereset az EUM-Szerződés által létrehozott jogorvoslati rendszer kijátszása eszközének minősül, harmadszor pedig azért, mert az előterjesztett kérdés hipotetikus jellegű amiatt, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem fejt ki sem a releváns ténybeli és jogi elemeket, sem pedig azokat az okokat, amelyek őt a 2014/40 irányelv 20. cikkének érvényességével kapcsolatos kérdés előterjesztésére indították.
- 15 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy kizárólag a jogvitát tárgyaló és a meghozandó döntésért felelős tagállami bíróság feladata annak eldöntése, hogy az ügy sajátosságaira figyelemmel megítélje mind az előzetes döntéshozatal szükségességét ítéletének meghozatala szempontjából, mind pedig a Bíróság elé terjesztendő kérdések jelentőségét. Következésképpen, amennyiben az előterjesztett kérdések valamely uniós jogi szabály értelmezésére vagy érvényességére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (Gauweiler és társai ítélet, C-62/14, EU:C:2015:400, 24. pont).
- 16 Ebből következik, hogy az uniós jogra vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróság előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéséről való határozathozatalt, ha valamely uniós szabály kért értelmezése vagy érvényességének kért értékelése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy valós jellegére vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (Gauweiler és társai ítélet, C-62/14, EU:C:2015:400, 25. pont).

- 17 Először is, az alapeljárás valós jellegét illetően meg kell állapítani, hogy az Egyesült Királyság Kormánya 2014/40 irányelv átültetésével kapcsolatos „szándéka és/vagy kötelezettsége” jogszerűségének felülvizsgálatára irányuló, az alapügyben a Pillbox által a kérdést előterjesztő bírósághoz benyújtott keresetet ez utóbbi elfogadhatónak minősítette, holott e kereset benyújtásának időpontjában az ezen irányelv átültetésére előírt határidő még nem járt le, és az említett irányelvvel kapcsolatban semmiféle átültető nemzeti intézkedést nem fogadtak el. Egyébiránt nézeteltérés áll fenn a Pillbox és az egészségügyi államtitkár között a tekintetben, hogy megalapozott-e a fent említett kereset. Mivel a kérdést előterjesztő bírósághoz e nézeteltérés megoldása céljából fordultak, nem tűnik nyilvánvalónak, hogy az alapeljárás nem valós (lásd analógia útján: British American Tobacco [Investments] és Imperial Tobacco ítélet, C-491/01, EU:C:2002:741, 36. és 38. pont).
- 18 Másodsor, azon érvet illetően, amely szerint az Egyesült Királyság valamely irányelv átültetésével kapcsolatos „szándéka és/vagy kötelezettsége” jogszerűségének felülvizsgálatára („judicial review”) irányuló kereset az EUM-Szerződés által létrehozott jogorvoslati rendszer kijátszása eszközének minősül, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már elfogadhatónak minősített az ilyen keresetek keretében előterjesztett több, másodlagos jogi aktusok érvényességére vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, többek között a British American Tobacco (Investments) és Imperial Tobacco ítélet (C-491/01, EU:C:2002:741), az Intertanko és társai ítélet (C-308/06, EU:C:2008:312), valamint az Afton Chemical ítélet (C-343/09, EU:C:2010:419) alapjául szolgáló ügyekben.
- 19 Egyébiránt a magánszemélyek számára nyitva álló azon lehetőség, hogy a nemzeti bíróságok előtt hivatkozzanak egy általános hatályú uniós jogi aktus érvénytelenségére, nem függ azon feltételtől, hogy az említett jogi aktus már valójában tárgyát képezte a nemzeti jog alapján elfogadott végrehajtási intézkedéseknek. E tekintetben elég az, hogy a nemzeti bírósághoz valós jogvitával forduljanak, amelyben az ilyen jogi aktus érvényességének kérdése járulékosan felmerül. Márpedig ez a feltétel teljesül az alapeljárásban, amint az a jelen ítélet 17. pontjából is kitűnik (lásd analógia útján: British American Tobacco [Investments] és Imperial Tobacco ítélet, C-491/01, EU:C:2002:741, 40. pont; Gauweiler és társai ítélet, C-62/14, EU:C:2015:400, 29. pont).
- 20 E körülmények között nem úgy tűnik, hogy az alapeljárásbelihez hasonló kereset az EUM-Szerződéssel létrehozott jogorvoslatok kijátszására irányul.
- 21 Harmadszor, ami az előterjesztett kérdés amiatti állítólagosan hipotetikus jellegét illeti, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem fejt ki sem a releváns ténybeli és jogi elemeket, sem pedig azokat az okokat, amelyek őt a 2014/40 irányelv 20. cikkének érvényességével kapcsolatos kérdés előterjesztésére indították, egyrészt meg kell állapítani, hogy nem teszi a kérdést hipotetikussá az a pusztán tény, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem pontosította, hogy a Pillbox által forgalmazott elektronikus cigaretták ezen irányelv 20. cikkének hatálya alá tartoznak-e.
- 22 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból ugyanis kitűnik, hogy a Pillbox a „Totally Wicked” védjegy alatt elektronikus cigarettát, valamint utántöltő flakonokat és kapcsolódó termékeket gyárt és forgalmaz a belső piacon. Márpedig a 2014/40 irányelv 1. cikkének f) pontja értelmében az irányelv célja a tagállamok elektronikus cigaretták és utántöltő flakonok forgalomba hozatalára és címkézésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítése. Ezenfelül éppen az ezen irányelv 20. cikke alapján az e termékekkel kapcsolatban előírt megfelelési szabályok némelyikének – köztük a nikotintartalmú folyadék maximális nikotintartalmával kapcsolatos szabálynak – az érvényessége képezi az előterjesztett kérdés tárgyát.
- 23 E körülmények között az előterjesztett kérdés nem nyilvánvalóan hipotetikus jellegű.
- 24 Másrészt, ami a kérdést előterjesztő bíróságnak az azon okok kifejtésére irányuló kötelezettségét illeti, amelyek őt a 2014/40 irányelv 20. cikkének érvényességével kapcsolatos kérdés előterjesztésére indították, az együttműködés szelleméből – amelynek az előzetes döntéshozatali eljárás során irányadónak kell lennie – az következik, hogy a nemzeti bíróságnak az előzetes döntéshozatalra utaló

határozatban mindenképpen ismertetnie kell azokat a pontos okokat, amelyek miatt úgy véli, hogy az uniós jog bizonyos rendelkezéseinek értelmezése vagy e rendelkezések érvényességére vonatkozó kérdéseinek megválaszolása szükséges a jogvita megoldásához (lásd ebben az értelemben többek között: Bertini és társai ítélet, 98/85, 162/85 és 258/85, EU:C:1986:246, 6. pont; ABNA és társai ítélet, C-453/03, C-11/04, C-12/04 és C-194/04, EU:C:2005:741, 46. pont; IATA és ELFAA ítélet, C-344/04, EU:C:2006:10, 31. pont).

- 25 Ennélfogva fontos, hogy a nemzeti bíróság megjelölje többek között azokat a pontos okokat, amelyek arra indították, hogy az uniós jog bizonyos rendelkezéseinek érvényességére vonatkozóan kérdést terjesszen elő, és ismertesse az ennek megfelelően szerinte megállapítható érvénytelenségi okokat (lásd ebben az értelemben többek között: Greenpeace France és társai ítélet, C-6/99, EU:C:2000:148, 55. pont; Adiamix-végzés, C-368/12, EU:C:2013:257, 22. pont). Ez a követelmény a Bíróság eljárási szabályzata 94. cikkének c) pontjából is kitűnik.
- 26 Ezen túlmenően a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokban szolgáltatott információknak nem kizárólag azt kell lehetővé tenniük, hogy a Bíróság hasznos válaszokat adhasson, hanem azt is, hogy a tagállamok kormányai és az egyéb érdekelt felek az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke értelmében előterjeszthessék észrevételeiket. A Bíróság feladata arra ügyelni, hogy ez a lehetőség biztosított legyen, figyelemmel arra, hogy az említett cikk értelmében az érdekelt feleket csak az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokról tájékoztatják – együttesen e határozatoknak az egyes tagállamok hivatalos nyelvére lefordított szövegével –, a kérdést előterjesztő bíróság által a Bíróságnak esetlegesen megküldött nemzeti iratanyagról azonban nem (lásd többek között: Holdijk és társai ítélet, 141/81–143/81, EU:C:1982:122, 6. pont; Lehtonen és Castors Braine ítélet, C-176/96, EU:C:2000:201, 23. pont; Adiamix-végzés, C-368/12, EU:C:2013:257, 24. pont).
- 27 Következésképpen az előzetes döntéshozatalra utalás keretében a Bíróság valamely uniós jogi aktusnak vagy e jogi aktus bizonyos rendelkezéseinek érvényességét csak az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban megismételt érvénytelenségi okok tekintetében vizsgálja.
- 28 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság a Pillbox által előterjesztett érvek egy részét megismételte, és jelezte, hogy azok „vitára érdemesek lehetnek”.
- 29 Ebből következik egyfelől, hogy a Pillbox által hivatkozott és az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban megismételt érvénytelenségi okok a kérdést előterjesztő bíróság számára megállapíthatónak tűntek.
- 30 Másfelől ezek feltüntetése lehetővé tett a Parlament, a Bizottság és a francia kormány számára, hogy a Bíróság elé terjesztett kérdést illetően megfelelő módon állást foglaljon.
- 31 A fentiekből következik, hogy az előterjesztett kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

- 32 Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 2014/40 irányelv 20. cikke érvénytelen-e amiatt, hogy sérti az arányosság, a jogbiztonság, az egyenlő bánásmód, a szabad verseny és a szubszidiaritás elvét, valamint a Charta 16. és 17. cikkét.

A 2014/40 irányelv 20. cikkének az egyenlő bánásmód és a szabad verseny elvére tekintettel fennálló érvényességéről

- 33 Először abban a részében kell vizsgálni az előterjesztett kérdést, amelyben az a 2014/40 irányelv 20. cikkének az egyenlő bánásmód és a szabad verseny elvére tekintettel fennálló érvényességére vonatkozik.
- 34 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy ezen elvek megsértése lényegében abból ered, hogy ez a 20. cikk kedvezőtlenebb bánásmódot tart fenn az elektronikus cigaretták számára, mint a dohánytermékek számára, holott az előbbiek kevésbé károsak az utóbbiaknál.
- 35 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az egyenlő bánásmód elve megköveteli, hogy a hasonló helyzeteket ne kezeljék eltérő módon, és hogy az eltérő helyzeteket ne kezeljék egyenlő módon, kivéve ha az ilyen bánásmód objektíven igazolható (lásd többek között: P és S ítélet, C-579/13, EU:C:2015:369, 41. pont).
- 36 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az elektronikus cigaretták objektív jellemzői eltérnek a dohánytermékekétől.
- 37 Elsősorban ugyanis összetevőik több szempontból lényegesen eltérnek. Ily módon a 2014/40 irányelv 2. cikkének 4. pontjából kitűnik, hogy a dohánytermékek fogyasztható termékek, amelyek akár csak részben is – géntechnológiával módosított vagy módosítatlan formában – dohányt tartalmaznak.
- 38 Az elektronikus cigaretta ezzel szemben nem tartalmaz dohányt, hanem az – ezen irányelv 2. cikkének 16. pontja értelmében – olyan termék, amely szopókán keresztül nikotintartalmú pára fogyasztását teszi lehetővé, vagy annak bármely alkatrésze, beleértve a patronokat, a tartályokat és a patron vagy tartály nélküli készüléket is. Az elektronikus cigaretta ezenfelül lehet eldobható, utántölthető (tartály révén) vagy egyszer használatos patronokkal újratölthető.
- 39 Az utántöltő flakonokat az említett irányelv 2. cikkének 17. pontja az elektronikus cigaretta utántöltésére szolgáló, nikotintartalmú folyadékot tartalmazó tartályként írja le.
- 40 Másodsorban nem vitatott, hogy az elektronikus cigaretták fogyasztásának módja is jelentősen eltér a dohánytermékekétől. Míg az utóbbiakat dohány elégetésével fogyasztják, az elektronikus cigaretták az utántöltő flakonjaikban található folyadék elektromos vagy elektromechanikus elpárologtatásával működnek.
- 41 Harmadsorban – a dohánytermékektől eltérően – az elektronikus cigaretták olyan viszonylag új termékek, amelyek emberi egészséggel kapcsolatos kockázatainak pontos meghatározása még hátravan.
- 42 E körülmények között meg kell állapítani, hogy az elektronikus cigaretták nincsenek a dohánytermékekkel – a jelen ítélet 35. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében vett – azonos helyzetben.
- 43 Ily módon nem lehet felróni az uniós jogalkotónak, hogy megsértette az egyenlő bánásmód elvét azzal, hogy e cigaretták tekintetében eltérő, ráadásul a dohánytermékekre alkalmazandóhoz képest kevésbé szigorú jogi szabályozást írt elő.
- 44 Mivel az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban a szabad verseny elvének megsértésével kapcsolatban hivatkozott érvek semmiféle önálló tartalommal nem rendelkeznek az egyenlő bánásmód elvével kapcsolatos érvekhez képest, e tekintetben vissza kell utalni a jelen ítélet előző pontjaiban kifejtett megfontolásokra.

- 45 A fentiekből következik, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés vizsgálata során nem merült fel semmiféle olyan körülmény, amely érinthetné a 2014/40 irányelv 20. cikkének az egyenlő bánásmód és a szabad verseny elvére tekintettel fennálló érvényességét.

Az arányosság és a jogbiztonság elvéről

- 46 Másodszer abban a részében kell vizsgálni az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést, amelyben az a 2014/40 irányelv 20. cikkének, illetve bizonyos rendelkezéseinek az arányosság és a jogbiztonság elvére tekintettel fennálló érvényességére vonatkozik.

– A 2014/40 irányelv 20. cikkének érvényességéről, amennyiben az egy, az elektronikus cigarettákra alkalmazandó különös szabályozást határoz meg

- 47 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a Pillbox azon az alapon vitatja a 2014/40 irányelv 20. cikkének érvényességét, hogy nem szabadna, hogy az elektronikus cigarettákra – figyelemmel a közegészségügyre gyakorolt kevésbé káros, sőt, előnyös jellegükre – különös szabályozás, még kevésbé pedig hasonló, vagy akár szigorúbb szabályozás vonatkozzon a dohánytermékekre alkalmazandónál. Ezenfelül az e cikk alapján elfogadott intézkedések arányosságát illetően semmiféle hatásvizsgálatot nem végeztek.

- 48 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az uniós jog egyik általános elvét képező arányosság elve megköveteli, hogy az uniós intézmények jogi aktusai alkalmasak legyenek az érintett szabályozással kitűzött jogszerű célok megvalósítására, és ne menjenek túl az azok eléréséhez szükséges mértéken, így amennyiben több megfelelő intézkedés kínálkozik, a kevésbé kényszerítő intézkedéshez kell folyamodni, az okozott hátrányok pedig a kitűzött célokhoz képest nem lehetnek aránytalanul nagyok (lásd ebben az értelemben: *British American Tobacco [Investments]* és *Imperial Tobacco* ítélet, C-491/01, EU:C:2002:741, 122. pont; *ERG* és társai ítélet, C-379/08 és C-380/08, EU:C:2010:127, 86. pont; *Gauweiler* és társai ítélet, C-62/14, EU:C:2015:400, 67. és 91. pont).

- 49 Ami a jelen ítélet előző pontjában említett feltételek bírósági felülvizsgálatát illeti, el kell ismerni, hogy az uniós jogalkotó az alapügyben szóban forgóhoz hasonló területen széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, ami pedig a jogalkotó részéről olyan politikai, gazdasági és szociális jellegű döntést von maga után, amelyen belül összetett értékelést kell elvégeznie. Ebből következik, hogy az e területen kibocsátott valamely intézkedés jogszerűségét kizárólag az ilyen intézkedésnek az illetékes intézmények által elérni kívánt célkitűzéshez képest nyilvánvalóan nem megfelelő jellege érintheti (lásd ebben az értelemben: *British American Tobacco [Investments]* és *Imperial Tobacco* ítélet, C-491/01, EU:C:2002:741, 123. pont).

- 50 Emellett meg kell állapítani, hogy az elektronikus cigaretták fogyasztásával kapcsolatos egészségügyi kockázatok kérdéséről élénk viták folynak a jelen eljárás felei között, akik – saját nézeteik alátámasztására – számos tudományos vizsgálatra és jelentésre hivatkoznak. Ily módon, míg a Pillbox azzal érvel, hogy az elektronikus cigaretták nagymértékben ártalmatlanok az egészségre, valamint hogy a dohánytermékek alternatívájaként, illetve a dohányzásról való leszokást segítő termékként jelentős előnyöket hordoznak, addig az uniós intézmények és a jelen eljárásba beavatkozó kormányok úgy vélik, hogy az elektronikus cigaretták nikotinfüggőséget alakíthatnak ki, valamint hogy a termék túl hosszú idejű és intenzív, illetve helytelen használata következtében nikotinnmérgezés eredményezhetnek. Ezek a cigaretták ráadásul megnyithatják az utat a nemdohányzók előtt a nikotinfüggőség előtt, mivel utánozzák és hétköznapivá teszik a dohányzás műveletét, ekként pedig megerősítik annak vonzerejét. A dohányzásról való leszokást segítő termékként az elektronikus cigarettának tulajdonított szerep egyébként vitatható, mivel a dohányosok dönthetnek úgy, hogy egyszer dohánytermékeket, máskor pedig elektronikus cigarettát fogyasztanak, ily módon ezen utóbbiak valójában a nikotinfüggőség fenntartásának eszközévé válnak.

- 51 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az elektronikus cigaretták által az emberi egészségre gyakorolt hatásokat nemzetközi szinten vita övezi, amint arra a WHO az „Inhalateurs électroniques de nicotine” címet viselő, 2014. szeptember 1-jei jelentésében (a továbbiakban: ENDS-jelentés) rámutat. Ez a jelentés jelzi, hogy bizonyos szakértők pártolják ezeket a termékeket, mivel a dohányfogyasztás mérséklésének eszközét látják benne, míg mások úgy vélik, hogy azok „alááshatják a dohányzás »normalizálása« céljából tett erőfeszítéseket”. Az említett jelentés szerint a nikotintartalmú e-cigaretták a „dohányzás elleni küzdelem területén az ígéretesség és a fenyegetés közötti határmezsgyén” helyezkednek el.
- 52 Az ENDS-jelentés azonban megállapítja, hogy fennállnak bizonyos, a nikotin és az inhaláció útján bevitt mérgező anyagok belélegzésével, valamint a nikotinnak a belélegzéstől eltérő egyéb módokon való kitétségével kapcsolatos egészségügyi kockázatok, különösen a gyermekek, a fiatalok, a várandós nők, valamint a szülőképes korú nők számára.
- 53 A jelentés ezenfelül pontosítja, hogy a dohányzásról való leszokást segítő módszerként a nikotintartalmú e-cigaretták hatékonyságára vonatkozó tudományos adatok korlátozottak, valamint hogy azok alapján nem lehet következtetéseket levonni. Ugyanígy, a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet sem megállapítani, sem kizárni az említett e-cigaretták alkalmazásához köthető „előszoba-jellegű” és „visszaszoktató” hatásokat.
- 54 Írásbeli észrevételeiben a Pillbox elismeri, hogy az elektronikus cigaretták folyadékja és párája mérgező és rákkeltő összetevőket tartalmaz, viszont a dohánytermékekben találhatóknál csekélyebb mértékben, valamint hogy további tudományos vizsgálatokra van szükség.
- 55 E körülmények között az uniós jogalkotónak figyelembe kellett vennie az elővigyázatosság elvét, amely szerint amennyiben az emberi egészséget veszélyeztető kockázat létét vagy mértékét illetően bizonytalanság áll fenn, védelmi intézkedéseket lehet elfogadni még azelőtt, mielőtt ezen kockázatok bekövetkezése és súlyossága teljesen kimutatható lenne. Amikor az elvégzett vizsgálatok eredményeinek nem meggyőző jellege miatt nem állapítható meg teljes bizonyossággal az állítólagos kockázat fennállása vagy mértéke, azonban e kockázat bekövetkezése esetén a közegészségügyre gyakorolt ténylegesen káros hatás valószínűsíthetően fennállna, az elővigyázatosság elve indokolta teszi korlátozó intézkedések elfogadását (Neptune Distribution ítélet, C-157/14, EU:C:2015:823, 81. és 82. pont).
- 56 A 2014/40 irányelv 20. cikkének az arányosság és a jogbiztonság elvére tekintettel fennálló érvényességét e megfontolások tükrében kell vizsgálni.
- 57 Ami elsősorban azt az állítást illeti, amely szerint nem szabadna, hogy az elektronikus cigarettákra – figyelemmel a dohánytermékekhez képest a közegészségügyre gyakorolt kevésbé káros, sőt, előnyös jellegükre – különös szabályozás vonatkozzon, először is meg kell állapítani, hogy ezen a területen a tagállami szabályozások között jelentős eltérések vannak, amint az a 2014/40 irányelv (36) preambulumbekzdéséből kitűnik. A Bizottság által kidolgozott és a tagállamoknak a dohánytermékek és kapcsolódó termékek gyártására, kiserelésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatot kísérő, 2012. december 19-i hatásvizsgálat ([SWD(2012) 452 final, 1. rész, 26. o. és az azt követő oldalak, valamint 4. rész, 2. o.) szerint ugyanis az elektronikus cigarettákra alkalmazandó különféle nemzeti jogi szabályozásokat bizonytalanságok övezik. Ebből a hatásvizsgálatból kitűnik különösen az, hogy bizonyos tagállamok egyes esetekben az orvosi termékekhez hasonlítják az elektronikus cigarettákat, míg más tagállamok betiltják őket, ismét mások pedig semmiféle szabályozást nem alkalmaznak rájuk.
- 58 Márpedig, figyelemmel az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok piacának a mind a 2014/40 irányelv (43) preambulumbekzdésében, mind pedig az ENDS-jelentésben megállapított növekedésére, uniós szintű harmonizáció hiányában jellegüknél fogva az áruk szabad mozgásának akadályait

képezhetik az azon feltételekre vonatkozó nemzeti szabályok, amelyeknek e termékeknek meg kell felelniük (lásd analógia útján: British American Tobacco [Investments] és Imperial Tobacco ítélet, C-491/01, EU:C:2002:741, 64. pont).

- 59 Másodsorban, a 2014. október 13–18. között Moszkvában megtartott hatodik ülészakán a keretegyezményben részes felek konferenciája a nikotintartalmú e-cigarettről és a nikotint nem tartalmazó e-cigarettről szóló, 2014. október 18-i határozatban (FCTC/COP/6(9)) többek között felhívta a feleket arra, hogy tiltsák be, illetve szabályozzák a nikotintartalmú és a nikotint nem tartalmazó e-cigaretteket, tiltsák meg, illetve korlátozzák a nikotintartalmú e-cigarettekreklámozását, promócióját és szponzorálását, valamint hogy teljeskörűen kövessék nyomon a nikotintartalmú és a nikotint nem tartalmazó e-cigarettekreklámozását.
- 60 Harmadsorban, az elektronikus cigarettekreklámozásával összefüggő, az ENDS-jelentésben megállapított és a jelen ítélet fenti 52. és 53. pontjában említett tényleges és potenciális kockázatok arra késztették az uniós jogalkotót, hogy az elővigyázatosság elvéből eredő követelményeknek megfelelően járjon el.
- 61 E körülmények között az uniós jogalkotó – azzal, hogy úgy határozott, különös szabályozást szentel az elektronikus cigarettekreklámozás és az utántöltő flakonok forgalomba hozatalának – egyrészt e termékekkel szemben a belső piac zavartalan működését kívánta biztosítani, az emberi egészség védelmének magas szintjét alapul véve, különös tekintettel a fiatalokra, másrészt pedig az Unió keretegyezményéből eredő kötelezettségeinek tiszteletben tartására törekedett. A jogalkotó azzal, hogy így járt el, nem sértette meg nyilvánvalóan a jelen ítélet 49. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az ezen a területen rendelkezésre álló mérlegelési jogkör korlátait.
- 62 Ami másodsorban azt az érvet illeti, amely szerint a 2014/40 irányelv 20. cikke miatt ellentétes az arányosság elvével, hogy az a dohánytermékekre alkalmazandóhoz hasonló, vagy akár ahhoz képest szigorúbb szabályozást ír elő az elektronikus cigarettekreklámozásra és az utántöltő flakonokra, meg kell állapítani, hogy az utóbbiak – amint az a jelen ítélet 36–43. pontjából kitűnik – objektív jellemzőik miatt, valamint amiatt, hogy újszerűek az érintett piacon, különböznek az előbbiektől, ami igazolja a velük szembeni különös szabályozás alkalmazását.
- 63 E körülmények között a dohánytermékekre alkalmazandó, valamint az elektronikus cigarettekreklámozásra és az utántöltő flakonokra alkalmazandó szabályok összehasonlítása nem bír relevanciával.
- 64 Harmadsorban igaz, hogy az uniós jogalkotó által a 2014/40 irányelv 20. cikkében elfogadott intézkedések nem szerepelnek a Bizottság által a tagállamoknak a dohánytermékek és kapcsolódó termékek gyártására, kiszerezésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatában (COM(2012) 788 final) eredetileg előirányozott intézkedések között, ekként pedig nem képezték az e javaslatot kísérő és a jelen ítélet 57. pontjában említett hatásvizsgálat tárgyát.
- 65 A Bíróság azonban e tekintetben már megállapította, hogy egy ehhez hasonló hatásvizsgálat nem köti sem a Parlamentet, sem a Tanácsot (Afton Chemical ítélet, C-343/09, EU:C:2010:419, 57. pont). Következésképpen az uniós jogalkotó továbbra is elfogadhatja az e hatásvizsgálat tárgyát képezőktől eltérő intézkedéseket. Emellett az a pusztán tény, hogy az uniós jogalkotó a jelen ítélet 57. pontjában említett hatásvizsgálatban a Bizottság által előirányozottaktól eltérő és – adott esetben – szigorúbb intézkedést fogadott el, nem bizonyíthatja, hogy nyilvánvalóan túllépte az elérni kívánt célkitűzés megvalósításához szükséges mértéket.
- 66 Egyebekben meg kell állapítani, hogy a jogalkotási folyamat során a Parlament, a Tanács és a Bizottság figyelembe vette a rendelkezésre álló tudományos adatokat és az érdekelt körök véleményét. Nem vitatott ugyanis az, hogy e folyamat előrehaladott szakaszában több konzultációt és találkozót szerveztek éppen azzal a céllal, hogy az uniós jogalkotó számára kínáló választható lehetőségekkel kapcsolatban szükséges információkat beszerezzenek. Ily módon a Bizottság például 2013. november

25-én a dohányipart képviselő szövetségek, többek között a Tobacco Vapor Electronic Cigarette Association (TVECA) és az Electronic Cigarette Industry Trade Association (ECITA) részvételével további tárgyalásokat tartott. A Parlament Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottsága egyébként az érintett ipar képviselőivel 2013. március 19-én nyílt ülést, 2013. május 7-én pedig a WHO szakértőinek, a nemzeti hatóságok szakértőinek, tudományos szakértőknek és a fogyasztóvédelmi szövetségek szakértőinek részvételével munkaértekezletet tartott az elektronikus cigarettáról.

67 A fentiekből következik, hogy az előterjesztett kérdésnek az arányosság és a jogbiztonság elvére tekintettel való vizsgálata során nem merült fel semmiféle olyan körülmény, amely érinthetné a 2014/40 irányelv 20. cikkének érvényességét, amennyiben az az elektronikus cigarettákra alkalmazandó különös szabályozást határoz meg.

68 A konkrétan a 2014/40 irányelv 20. cikkének (2) és (3) bekezdésével, (4) bekezdésének a) pontjával, valamint (5)–(7) bekezdésével kapcsolatban az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban ugyanezen elvekre tekintettel felhozott érvénytelenségi okokat azonban egymás után kell megvizsgálni.

– A 2014/40 irányelv 20. cikke (2) bekezdésének érvényességéről

69 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a 2014/40 irányelv 20. cikke (2) bekezdésének érvényességét azon az alapon vitatják, hogy először is ez a rendelkezés a dohánytermékekre alkalmazandónál szigorúbb engedélyezési rendszert ír elő az elektronikus cigarettákra, másodsor, hogy ez a rendszer mindenesetre aránytalan, amennyiben léteznek az említett rendelkezés által elérni kívánt célkitűzés megvalósítására alkalmas, kevésbé kényszerítő intézkedések, harmadszor, hogy az ugyanezen rendelkezésben előírt hat hónapos határidő túl hosszú, amennyiben akadályozza az innovációt, valamint negyedszer, hogy túlságosan bizonytalanul fogalmaztak meg bizonyos, a 2014/40 irányelv 20. cikke (2) bekezdése második albekezdésének d) pontjában szereplőkhöz hasonló olyan információkat, amelyeknek bejelentés tárgyát kell képezniük, ami ellentétes a jogbiztonság elvével.

70 Először is azt az érvet illetően, amely szerint a 2014/40 irányelv 20. cikkének (2) bekezdése az elektronikus cigarettákra a dohánytermékekre alkalmazandónál szigorúbb engedélyezési rendszert ír elő, meg kell állapítani, hogy ez az érv e rendelkezés nyilvánvalóan téves értelmezéséből ered. Ez a rendelkezés ugyanis az elektronikus cigarettákra nem engedélyezési, hanem bejelentési rendszert ír elő. Az engedélyezési rendszertől eltérően – amely főszabály szerint arra kötelezi a gyártókat és importőröket, hogy az illetékes hatóság előzetes jóváhagyását az előtt beszerezzék, hogy engedélyeznek számukra az érintett termék forgalomba hozatalát – a 2014/40 irányelv 20. cikkének (2) bekezdésében előírt rendszer érzékelhetően kevésbé kényszerítő, mivel pusztán annyit követel meg, hogy az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok gyártói és importőrei minden ilyen jellegű termék forgalomba hozatalának tervezett időpontja előtt hat hónappal nyújtsanak be bejelentést.

71 Másodsor, e kötelezettség állítólagosan aránytalan jellegét illetően mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy ennek célja – a 2014/40 irányelv (36) preambulumbekzdésének megfelelően – annak lehetővé tétele, hogy a tagállamok elláthassák felügyeleti és ellenőrzési feladataikat. Ezt a megközelítést emellett az elővigyázatosság elvének a jelen ítélet 55. pontjában felidézett követelményei, valamint a keretegyezmény feleihez intézett, ugyanezen ítélet 59. pontjában felidézett azon felszólítást igazolják, hogy „teljeskörűen kövessék nyomon” e termék felhasználását. Következésképpen ez a megközelítés alkalmasnak tűnik az e rendelkezés által elérni kívánt célkitűzés megvalósítására.

72 Azt a kérdést illetően, hogy az említett kötelezettség nem lépi-e túl az e célkitűzés megvalósításához szükséges mértéket, egyrészt meg kell állapítani, hogy a Pillbox által szorgalmazott alternatív intézkedés – azaz az elektronikus cigarettákra és utántöltő flakonokra alkalmazandó közös normák uniós szinten történő meghatározása – ebben a szakaszban nem tűnik előirányozható intézkedésnek,

amint azt a Parlament, a Tanács és a Bizottság hangsúlyozza, mivel rendes körülmények között az ilyen normák kidolgozásának az előfeltétele a szóban forgó termékre vonatkozó, megfelelően alátámasztott adatok megléte, amelyekkel a 2014/40 irányelv elfogadásakor az uniós jogalkotó nem rendelkezett.

- 73 Másrészt az ezen irányelv 20. cikke (2) bekezdésének első albekezdésében előírt hat hónapos határidő célja, hogy elegendő időt biztosítson az illetékes hatóságok számára arra, hogy megvizsgálhassák a gyártók és importőrök által a számukra benyújtott valamennyi adatot. Márpedig, figyelemmel a bejelentésben feltüntetendő számos információra és az elektronikus cigaretták fogyasztását övező bizonytalanságokra, ez a határidő nem tűnik nyilvánvalóan túlzónak.
- 74 Ami azt az állítást illeti, amely szerint az említett határidő veszélyeztetheti az érintett ágazatban az innovációt, ez az állítás nem elegendően alátámasztott ahhoz, hogy a Bíróság értékelné annak relevanciáját. Mindenesetre a más termékekre alkalmazandó hasonló, vagy akár szigorúbb, a 2001/83 irányelvvvel és a 93/42 irányelvvvel létrehozotthoz hasonló rendszerek egyáltalán nem akadályozták meg az innovációt az ezen irányelvekkel érintett területen.
- 75 Ennélfogva nem tűnik úgy, hogy a 2014/40 irányelv 20. cikkének (2) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettség nyilvánvalóan alkalmatlan vagy nyilvánvalóan meghaladja az e rendelkezés által elérni kívánt cél megvalósításához szükséges mértéket.
- 76 Harmadszor, a jogbiztonság elvének állítólagos megsértését illetően azt állítják, hogy az irányelv 20. cikke (2) bekezdése második albekezdésének d) pontja alapján „a rendeltetésszerű, illetve az észszerűen előrelátható körülmények között történő fogyasztás esetén” érvényes nikotindózisra és nikotinfelvételre vonatkozó információk nyújtásának kötelezettsége nem elegendően pontos, mivel ezek az értékek az egyes fogyasztók fogyasztási módjától függően eltérőek.
- 77 Márpedig – és amint azt a főtanácsnok indítványának 92. pontjában hangsúlyozta – az említett rendelkezés alapján közzétett információk nyilvánvalóan nem az egyes fogyasztók egyéni nikotindózisára és nikotinfelvételére, hanem az elektronikus cigaretta fogyasztása esetén rendszerint várható minimum-, átlag- és maximumértékekre vonatkoznak.
- 78 Ezen túlmenően az uniós jogalkotó folyamodhat olyan általános jogi kerethez, amelyet adott esetben a későbbiekben pontosítani kell. A jelen ügyben éppen a Bizottság feladata, hogy a 2014/40 irányelv 20. cikkének (13) bekezdése alapján végrehajtási aktusok útján meghatározza – többek között – az e cikk (2) bekezdése szerinti bejelentés közös formátumát.
- 79 E körülmények között nem lehet úgy tekinteni, hogy az uniós jogalkotó megsértette a jogbiztonság elvét.
- 80 A fenti megfontolásokból következik, hogy az előterjesztett kérdés vizsgálata során nem merült fel semmiféle olyan körülmény, amely érinthetné a 2014/40 irányelv 20. cikke (2) bekezdésének az arányosság és a jogbiztonság elvére tekintettel fennálló érvényességét.

– A 2014/40 irányelv 20. cikke (3) bekezdésének érvényességéről

- 81 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a 2014/40 irányelv 20. cikke (3) bekezdésének érvénytelenségére felhozott okok valójában csak az e bekezdés a), b) és f) pontjában előírt követelményekre vonatkoznak.

- 82 Először is a 2014/40 irányelv 20. cikke (3) bekezdésének a) pontját illetően meg kell állapítani, hogy e rendelkezés értelmében a nikotintartalmú folyadékot kizárólag kifejezetten erre a célra szolgáló, legfeljebb 10 milliliter űrtartalmú utántöltő flakonokban, eldobható elektronikus cigarettákban vagy egyszer használatos patronokban lehet forgalomba hozni, a patronok vagy a tartályok űrtartalma pedig nem haladhatja meg a 2 millilitert.
- 83 A 2014/40 irányelv 20. cikke (3) bekezdésének b) pontja a maga rézéről megköveteli, hogy a nikotintartalmú folyadék legfeljebb 20 mg/ml nikotint tartalmazzon.
- 84 Ezek a követelmények hozzájárulnak ezen irányelv célkitűzéséhez, azaz – az irányelv 1. cikke szerint – a dohány- és a kapcsolódó termékek belső piaca zavartalan működésének elősegítéséhez, kiindulásként az emberi egészség védelmének magas szintjét alapul véve, különös tekintettel a fiatalkorúak egészségének védelmére.
- 85 Ami elsősorban az említett követelményeknek az e célkitűzés elérésére való alkalmasságát illeti, meg kell állapítani, hogy a Bíróságnak a jelen ítélet 58. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlata értelmében az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok összetételét harmonizáló szabályok – jellegüknél fogva – alkalmasak az ezen áruk szabad mozgása előtti akadályok felszámolására.
- 86 Ezen túlmenően a 2014/40 irányelv 20. cikke (3) bekezdésének a) és b) pontjában előírt követelmények lehetővé teszik a nikotinnak való kitettséggel összefüggő kockázatok korlátozását. Ennélfogva az emberi egészség nagyfokú védelmének biztosításához is megfelelőek.
- 87 Másodsorban azt a kérdést illetően, hogy ezek a korlátozások nem haladják-e meg a 2014/40 irányelvvél elérni kívánt célkitűzés megvalósításához szükséges mértéket, egyrészt a jelen ítélet 36–43. pontjában már kifejtett okok miatt el kell utasítani azt az érvet, amely szerint az irányelv 20. cikke (3) bekezdésének a) pontjában előírt követelmény szigorúbb lenne a dohánytermékekre alkalmazandó szabályoknál.
- 88 Másrészt a 2014/40 irányelv 20. cikke (3) bekezdésének b) pontját illetően a Pillbox azt állítja, hogy az uniós jogalkotó téves tudományos előfeltevés alapján állapította meg 20 mg/ml-ben az elektronikus cigaretták folyadékában található nikotin megengedett legmagasabb szintjét. Ezt az értéket a jogalkotó azzal indokolja, hogy az olyan nikotinleadást tesz lehetővé, amely hasonló a dohányalapú hagyományos cigaretta elszívásához szükséges időtartam során az ilyen cigarettából a szervezetbe bejutó megengedett nikotinnemességhez. Márpedig a Pillbox szerint ez az előfeltevés figyelmen kívül hagyja az elektronikus cigaretták sajátos működési módját, mivel míg a dohányalapú cigaretták csomagjain feltüntetett nikotintartalom a dohányos véráramában felszabaduló, metabolizálódott nikotin mennyiségére, addig a 2014/40 irányelv 20. cikke (3) bekezdésének b) pontja szerinti maximális nikotintartalom az elektronikus cigaretták folyadékában található nikotin „fizikai” mennyiségére vonatkozik. Ily módon az uniós jogalkotó – az emberi egészség magas szintű védelmére irányuló célkitűzéssel ellentétesen – jelentős mértékben csökkentette a dohánytermékek alternatívájaként az elektronikus cigaretták hatékonyságát.
- 89 A Parlament, a Tanács és a Bizottság más tudományos vizsgálatokra hivatkozva vitatja ezen állapítás megalapozottságát.
- 90 Anélkül, hogy ebben a kérdésben határozatot kellene hozni, meg kell állapítani, hogy a Bírósághoz benyújtott iratokból kitűnik, hogy az elektronikus cigaretták folyadékában található nikotin megengedett legmagasabb szintjének meghatározása céljából az uniós jogalkotó egyéb objektív tényezőkre is támaszkodott.
- 91 Elsősorban ugyanis az elektronikus cigaretták folyadékában található nikotin megengedett legmagasabb értéke előírásának szükségessége indokoltnak bizonyul a túladagolásnak vagy mérgezésnek a ENDS-jelentésben megállapított kockázatára tekintettel.

- 92 Másodsorban, amint arra a Parlament, a Tanács, a Bizottság, valamint a francia és az angol kormány rámutat – anélkül, hogy ezt a Pillbox vitatta volna – a 2014/40 irányelv elfogadásakor rendelkezésre álló információk bizonyítják, hogy a belső piacon értékesített elektronikus cigaretták nagy többsége kevesebb mint 30 mg/ml nikotint tartalmaz.
- 93 Egyebekben – amint azt a Parlament és a Bizottság kiemeli, és a Parlamenthez 2013. július 8-án intézett nyílt levelében maga a Pillbox is elismerte – a naponta átlagosan húsz szál dohányalapú cigarettát fogyasztó dohányosnak 18–24 mg/ml nikotinra van szüksége ahhoz, hogy elektronikus cigarettája az úgynevezett „hagyományos” dohánytermékeket felváltó, hihető alternatíva legyen.
- 94 Harmadsorban fontos hangsúlyozni, hogy a több, mint 20 mg/ml nikotint tartalmazó folyadékkal rendelkező elektronikus cigaretták forgalomba hozatalát nem tiltja az uniós jog. Amint az ugyanis a 2014/40 irányelv 20. cikke (1) bekezdésének – az irányelv (36) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett – második albekezdéséből kitűnik, az ilyen termékek az Unióban adott esetben a 2001/83 irányelvben és a 93/42 irányelvben megállapított feltételek mellett és eljárások alapján forgalmazhatók.
- 95 E lehetőség előírásával az uniós jogalkotó figyelembe vette azt, hogy bizonyos fogyasztóknak – függőségük vagy szokásaik miatt –dohányzásról való leszokást segítő termékként a 2014/40 irányelv 20. cikke (3) bekezdésének b) pontjában engedélyezettnél magasabb nikotinkoncentrációt tartalmazó elektronikus cigarettákhoz kell folyamodniuk.
- 96 E tényezők összessége bizonyítja, hogy az uniós jogalkotó mérlegelte a különböző érdekeket azáltal, hogy több tényezőt vett figyelembe, széles mérlegelési mozgásterének korlátait pedig nem sértette meg.
- 97 Ennélfogva nem úgy tűnik, hogy a 2014/40 irányelv 20. cikke (3) bekezdése a) és b) pontjának elfogadásával az uniós jogalkotó önkényesen járt el, vagy nyilvánvalóan túllépte az elérni kívánt célkitűzés megvalósítása szempontjából megfelelő és szükséges mértéket, amely célkitűzés az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok belső piaca zavartalan működésének elősegítése, kiindulásként az emberi egészség védelmének magas szintjét alapul véve, különös tekintettel a fiatalok egészségének védelmére.
- 98 Ami ezután a 2014/40 irányelv 20. cikke (3) bekezdésének f) pontját illeti, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy annak érvényességét a jogbiztonság elvére tekintettel vitatják. Figyelemmel arra, hogy az elektronikus cigaretták által kibocsátott dózisos e termékek alkalmazási módjától függően fogyasztóként eltérőek, nem egyértelmű az a követelmény, amely szerint ezeknek a cigarettáknak a nikotindózist „rendes használati körülmények között egyenletesen” kell leadniuk.
- 99 A 2014/40 irányelv (39) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy ez a követelmény többek között annak elkerülésére irányul, hogy véletlenszerűen nagy nikotinmennyiség jusson a szervezetbe.
- 100 Meg kell állapítani, hogy ezen irányelv 20. cikke (3) bekezdésének f) pontja – e célkitűzéssel összefüggésben értelmezve – elegendően egyértelműen határozza meg az elérendő eredményt, azaz azt, hogy azonos használati körülmények között – beleértve az inhaláció erejét is – minden egyes inhalációval azonos mennyiségű nikotin szabaduljon fel.
- 101 Az a körülmény, hogy ez a rendelkezés nem ír elő az e követelmény végrehajtása céljából alkalmazandó konkrét módszert vagy eljárást, nem jelenti azt, hogy sérti a jogbiztonság elvét. Az erre vonatkozó uniós szintű szabályozás hiányában ugyanis a tagállamoknak vagy – adott esetben – maguknak a gyártóknak a feladata az, hogy olyan megbízható módszert válasszanak, amely biztosítani tudja e követelmény tiszteletben tartását.

102 A fenti megfontolásokból következik, hogy az előterjesztett kérdés vizsgálata során nem merült fel semmiféle olyan körülmény, amely érinthetné a 2014/40 irányelv 20. cikke (3) bekezdésének az arányosság és a jogbiztonság elvére tekintettel fennálló érvényességét.

– A 2014/40 irányelv 20. cikke (4) bekezdése a) pontjának érvényességéről

103 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a 2014/40 irányelv 20. cikke (4) bekezdése a) pontjának érvényességét azon az alapon vitatják, hogy aránytalan megkövetelni azt, hogy az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok csomagolási egységeihez külön tájékoztató mellékeljenek, mivel a szükséges információk a termék csomagolásán is szerepelhetnek, és mivel a dohányalapú cigarettákkal kapcsolatban semmiféle hasonló követelményt nem írtak elő.

104 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy a külön tájékoztatóban feltüntetendő bizonyos – például az ellenjavallatokkal, a konkrét kockázati csoportoknak szóló figyelmeztetésekkel és a lehetséges káros hatásokra vonatkozóhoz hasonló – információk száma és jellege miatt aligha tűnik valószínűnek, hogy azokat eléggé láthatóan és olvashatóan lehetne feltüntetni csak az érintett termék csomagolásán, annál is inkább, mert annak – a 2014/40 irányelv 20. cikke (4) bekezdésének b) pontja értelmében – tartalmaznia kell e termék összes összetevőjének listáját és a megkövetelt egészségvédő figyelmeztetéseket.

105 Másodszor, a termék csomagolásától elkülönülő és a jelen ítélet előző pontjában említettekhez hasonló információt tartalmazó külön tájékoztató lehetővé teszi a fogyasztók számára, hogy az említett csomagolás kidobása után is rendelkezzenek ezekkel az információkkal.

106 Harmadszor, a dohányalapú cigarettákra alkalmazandó hasonló követelmény hiányára alapított érvek a jelen ítélet 36–43. pontjában kifejtett okok miatt nem lehet helyt adni.

107 E körülmények között nem úgy tűnik, hogy a 2014/40 irányelv 20. cikke (4) bekezdése a) pontjának elfogadásával az uniós jogalkotó nyilvánvalóan túllépte az ezen irányelvvel elérni kívánt célkitűzés megvalósítása szempontjából megfelelő és ahhoz szükséges mértéket.

108 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy az előterjesztett kérdés vizsgálata során nem merült fel semmiféle olyan körülmény, amely érinthetné a 2014/40 irányelv 20. cikke (4) bekezdése a) pontjának az arányosság és a jogbiztonság elvére tekintettel fennálló érvényességét.

– A 2014/40 irányelv 20. cikke (5) bekezdésének érvényességéről

109 A 2014/40 irányelv 20. cikkének (5) bekezdése lényegében megtiltja az elektronikus cigaretták és utántöltő flakonjaik tekintetében a kereskedelmi közleményeket és a szponzorálást, amennyiben e gyakorlatok célja, illetve – közvetlen vagy közvetett – hatása e termékek népszerűsítése.

110 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy e rendelkezés érvényességét azon az alapon vitatják, hogy az aránytalan hatással jár a fejlődésben lévő piacra, míg a dohánytermékeket hosszú évekig lehetett reklámozni, ami lehetővé tette, hogy tartós helyük alakuljon ki a piacon. Ezen túlmenően ezt a tilalmat tágran fogalmazták meg, hogy az magában foglalja az elektronikus cigaretták online értékesítését, míg ilyen tilalom a dohánytermékekre egyáltalán nem vonatkozik.

111 A 2014/40 irányelv 20. cikkének (5) bekezdésében előírt tilalom célja annak biztosítása, hogy a belső piacon egységes rendszert kelljen alkalmazni az elektronikus cigaretták kereskedelmére, egyidejűleg – az e termékeket övező bizonytalanságokra és az elővigyázatosság elvéből eredő követelményekre figyelemmel – garantálva az emberi egészség védelmének magas szintjét.

- 112 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy ez a tilalom alkalmas e célkitűzés elérésére. Egyrésztől ugyanis az irányelv (43) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy az elektronikus cigarettával kapcsolatos reklámozásra és szponzorálásra vonatkozó nemzeti jogszabályok és gyakorlatok közötti eltérések akadályozzák az áruk szabad mozgását és a szolgáltatásnyújtás szabadságát, és a verseny torzulásának érzékelhető mértékű kockázatát idézik elő. Uniós szintű fellépés hiányában a meglévő eltérések vélhetően tovább növekednek az elkövetkező évek során, tekintettel az elektronikus cigaretták és utántöltő flakonok piacának növekedésére is.
- 113 Másrésztől a 2014/40 irányelv 20. cikkének (5) bekezdése lehetővé teszi, hogy a fogyasztók – és különösen a fiataloknak a reklámra különösen érzékeny célcsoportja – korlátozottan találkozzanak az elektronikus cigaretta vásárlására és fogyasztására irányuló kereskedelmi ösztönzésnek, azért, hogy kevésbé legyenek kitéve az emberi egészségre nézve fennálló azon tényleges vagy potenciális kockázatoknak, amelyeket e termékek esetlegesen előidézhetnek.
- 114 Ami másodsor e tilalom szükségszerű jellegét illeti, egyfelől meg kell állapítani, hogy a keretegyezményben részes felek konferenciája a jelen ítélet 59. pontjában említett határozatában „nyomatékosan” felszólította „a feleket, hogy tiltsák meg vagy korlátozzák a nikotintartalmú e-cigaretták reklámozását, népszerűsítését és szponzorálását”.
- 115 E körülmények között nem úgy tűnik, hogy a 2014/40 irányelv 20. cikke (5) bekezdésének elfogadásával az uniós jogalkotó nyilvánvalóan túllépte az ezen irányelvvel elérni kívánt célkitűzés megvalósításához szükséges mértéket.
- 116 Az a körülmény, hogy a dohánytermékekkel kapcsolatban hosszú évekig lehetett reklámkampányokat folytatni, semmi esetre sem képezhet olyan okot, amely arra kötelezné az uniós jogalkotót, hogy ilyen kampányokat az elektronikus cigaretták esetében is megengedjen. Éppen ellenkezőleg: mivel az uniós jogalkotónak komoly tudományos információi voltak arról, hogy az emberi egészségre nézve olyan potenciális kockázatok állnak fenn, amelyeket egy, a piacon viszonylag új termék idézhet elő, az uniós jogalkotó köteles volt az elővigyázatosság elvének, a Charta 35. cikke második mondatának, az EUMSZ 9. cikknek, valamint az EUMSZ 114. cikk (3) bekezdésének és az EUMSZ 168. cikk (1) bekezdésének megfelelően eljárni, amelyek arra kötelezik, hogy valamennyi uniós politika és tevékenység meghatározása és végrehajtása során biztosítsa az emberi egészségvédelem magas szintjét.
- 117 Azt a kifogást illetően, amely szerint a 2014/40 irányelv 20. cikkének (5) bekezdése az elektronikus cigaretták online értékesítését is tiltja, meg kell állapítani, hogy ez a kifogás e rendelkezés nyilvánvalóan téves értelmezéséből ered. E rendelkezés szövegében ugyanis semmi nem enged arra következtetni, hogy az az e kereskedelmi mód bármiféle megtiltására irányul. A 2014/40 irányelv 20. cikkének – az irányelv 18. cikkére visszautaló – (6) bekezdéséből éppen ellenkezőleg az tűnik ki, hogy ez az irányelv nem ír elő ilyen tilalmat, hanem a tagállamokra bízta azt a döntést, hogy megtiltják vagy engedélyezik-e bizonyos feltételek mellett az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok határokon átnyúló távértékesítését, beleértve az interneten keresztüli értékesítésüket.
- 118 Azt a következtetést kell tehát levonni, hogy az előterjesztett kérdés vizsgálata során nem merült fel semmiféle olyan körülmény, amely érinthetné a 2014/40 irányelv 20. cikke (5) bekezdésének az arányosság és a jogbiztonság elvére tekintettel fennálló érvényességét.
- A 2014/40 irányelv 20. cikke (6) bekezdésének érvényességéről
- 119 A 2014/40 irányelv 20. cikkének (6) bekezdése akként rendelkezik, hogy az irányelv 18. cikkét kell alkalmazni az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok határokon átnyúló távértékesítésére. Ez a 18. cikk egyrésztől előírja, hogy a tagállamok megtilthatják a dohánytermékek fogyasztók részére történő, határokon átnyúló távértékesítését, másrésztől pedig számos közös szabályt ír elő azon tagállamokra nézve, amelyek nem tiltják azt.

- 120 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a 2014/40 irányelv 20. cikke (6) bekezdésének érvényességét elsősorban azon az alapon vitatják, hogy az sérti az arányosság elvét, amennyiben léteznek kevésbé kényszerítő, de az ezen irányelv által elérni kívánt célkitűzés megvalósítására ugyanannyira megfelelő intézkedések, mint például a konkrétan az elektronikus cigaretták fogyasztására alkalmazandó életkorhatár megállapítása, másodsorban pedig azon az alapon vitatják annak érvényességét, hogy az uniós jogalkotó nem indokolta az említett irányelv 18. cikkében szereplő szabálynak az elektronikus cigaretták kereskedelmére való kiterjesztését.
- 121 Ami először is a 2014/40 irányelv 20. cikkének (6) bekezdésében megállapított szabály állítólagosan aránytalan jellegét illeti, meg kell állapítani, hogy e rendelkezés célját ezen irányelv (33) preambulumbekzdése fogalmazza meg, amely szerint a dohánytermékek határokon átnyúló távértékesítése egyfelől elősegítheti az említett irányelvnek nem megfelelő dohánytermékekhez való hozzájutást, másrészt pedig növeli a fiatalok e termékekhez való hozzájutásának kockázatát. Ezeket a megfontolásokat az elektronikus cigarettákra és az utántöltő flakonokra is megfelelően alkalmazni kell, amint azt az ugyanezen irányelv 20. cikkének (6) bekezdésében az irányelv 18. cikkére való visszautalás tanúsítja.
- 122 Ily módon ezen előbbi rendelkezés célja – az emberi egészség védelmének magas szintjét alapul véve, különös tekintettel a fiatalok egészségének védelmére – annak lehetővé tétele a tagállamok számára, hogy megakadályozzák a 2014/40 irányelvben az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok vonatkozásában megállapított megfelelési szabályok megkerülését.
- 123 Márpedig a Bíróság már megállapította, hogy az EUMSZ 114. cikk alapján elfogadott valamely uniós jogi aktus magában foglalhat olyan rendelkezéseket, amelyek célja a belső piac működési feltételeinek javítására vonatkozó előírások megkerülésének megakadályozása (lásd ebben az értelemben: Németország kontra Parlament és Tanács ítélet, C-376/98, EU:C:2000:544, 100. pont; British American Tobacco [Investments] és Imperial Tobacco ítélet, C-491/01, EU:C:2002:741, 82. pont).
- 124 A 2014/40 irányelv 20. cikkének (6) bekezdésében megállapított szabályok – azzal, hogy lehetővé teszik a tagállamok számára az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok határokon átnyúló távértékesítésének megtiltását, valamint azzal, hogy bizonyos közös szabályokat írnak elő az azt nem tiltó tagállamokra nézve – alkalmasak a jelen ítélet 122. pontjában meghatározott célkitűzés elérésére.
- 125 Ezen intézkedések szigorúan szükséges jellegét illetően meg kell állapítani, hogy ez a rendelkezés nem írja elő az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok határokon átnyúló értékesítésének tilalmát, hanem a tagállamokra bízta azt a döntést, hogy megtiltják-e vagy engedélyezik-e bizonyos feltételek mellett az ilyen értékesítéseket.
- 126 A 2014/40 irányelv 20. cikkének (6) bekezdése ily módon lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy fellépésüket az ezen a területen elért tudományos eredmények, valamint az érintett piac alakulása alapján kiigazítsák.
- 127 Ami a konkrétan az elektronikus cigaretták fogyasztására alkalmazandó életkorhatár – Pillbox által kevésbé kényszerítő intézkedésként szorgalmazott – megállapítását illeti, nem bizonyosodott be, hogy ez az emberi egészség védelme magas szintjének biztosítását lehetővé tevő hatékony eszközt képezne, különös tekintettel a fiatalok egészségének védelmére, figyelemmel többek között arra a körülményre, hogy egy ilyen intézkedést a határokon átnyúló távértékesítés keretében könnyedén meg lehet kerülni.
- 128 E körülmények között nem úgy tűnik, hogy a 2014/40 irányelv 20. cikkének (6) bekezdésében megállapított szabály nyilvánvalóan meghaladja az ezen irányelvvvel elérni kívánt célkitűzés megvalósítása szempontjából megfelelő és szükséges mértéket.

- 129 Ami másodszer az e rendelkezés alapját képező indokolás állítólagos hiányát illeti, nem vitatott, hogy a 2014/40 irányelv (33) preambulumbekzdése csak a dohánytermékekre vonatkozik. Az azonban, hogy a 2014/40 irányelv 20. cikkének (6) bekezdése az elektronikus cigarettákat és az utántöltő flakonokat illetően az ezen irányelv 18. cikkében megállapított szabályokra való visszautalásra szorítkozik, bizonyítja, hogy az uniós jogalkotó úgy vélte, hogy az említett preambulumbekzdésben kifejtett indokokat az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok határokon átnyúló értékesítésére megfelelően alkalmazni kell.
- 130 E tekintetben a Bíróság ítélezési gyakorlatából kitűnik, hogy az általános hatályú jogi aktusok esetében az indokolás korlátozódhat egyrészt az aktus meghozatalához vezető helyzet egészének, másrészt az elérendő általános célokra a megjelölésére (lásd többek között: Inuit Tapiriit Kanatami és társai kontra Bizottság ítélet, C-398/13 P, EU:C:2015:535, 29. pont).
- 131 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy az előterjesztett kérdés vizsgálata során nem merült fel semmiféle olyan körülmény, amely érinthetné a 2014/40 irányelv 20. cikke (6) bekezdésének az arányosság és a jogbiztonság elvére tekintettel fennálló érvényességét.
- A 2014/40 irányelv 20. cikke (7) bekezdésének érvényességéről
- 132 A 2014/40 irányelv 20. cikkének (7) bekezdése arra kötelezi az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok gyártóit és importőreit, hogy a tagállami illetékes hatóságoknak évente nyújtsanak be bizonyos olyan adatokat, amelyek lehetővé teszik ezen utóbbiak számára a piac alakulásának nyomon követését.
- 133 E rendelkezés érvényességét elsősorban azon az alapon vitatják, hogy az aránytalan terhet ró az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok gyártóira és importőreire, holott a dohánytermékek gyártóit és importőreit nem terheli hasonló kötelezettség, valamint hogy a piackutatásokhoz hasonló más, kevésbé kényszerítő lehetővé tennék e piac alakulásának nyomon követését. Másodsorban a „különböző fogyasztói csoportok [...] preferenciái[ra]” vonatkozó információk szolgáltatására irányuló kötelezettség nem egyértelmű, ekként pedig sérti a jogbiztonság elvét.
- 134 A 2014/40 irányelv (44) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy az irányelv 20. cikke (7) bekezdésének célja annak lehetővé tétele a Bizottság és a tagállamok számára, hogy – szabályozási feladataik ellátása céljából – az elektronikus cigaretták és utántöltő flakonok piacán bekövetkezett fejleményekről átfogó információkat gyűjthessenek.
- 135 Mivel a felperes ezen intézkedés megfelelő jellegét nem vitatja, először azt kell vizsgálni, hogy nyilvánvalóan nem haladja-e meg az e célkitűzés eléréséhez szükséges mértéket.
- 136 E tekintetben mindenekelőtt el kell utasítani azt a kifogást, amely szerint ez a kötelezettség pusztán amiatt aránytalan, hogy a dohánytermékek gyártóit és importőreit nem terheli hasonló kötelezettség. A dohánytermékektől eltérően ugyanis – amelyekre vonatkozóan az illetékes hatóságok már részletes információkkal rendelkeznek ezek régóta fennálló piaci jelenléte és a velük kapcsolatos tudományos vizsgálatok miatt – az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok forgalomba hozatala e termékek újszerű jellege, valamint a fogyasztóknál felmerülő egészségügyi kockázatokat övező bizonytalanságok miatt fokozott nyomon követés tárgyát képezhet, sőt, kellett képeznie.
- 137 Ezután meg kell állapítani, hogy azok az adatok – azaz az értékesítési volumenek és módok, a különböző fogyasztói csoportok preferenciái és az aktív dohányosok főbb típusai, valamint az e területtel kapcsolatban végzett esetleges piackutatások összefoglalói –, amelyeket az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok gyártóinak és importőreinek a 2014/40 irányelv 20. cikkének (7) bekezdése alapján nyújtaniuk kell, közvetlenül kereskedelmi tevékenységükre vonatkoznak, ekként pedig ők tudják a legmegfelelőbben szolgáltatni azokat. Ezenfelül – mivel ezek az adatok az e

termékek gyártói és importőrei kereskedelmi stratégiáinak alakítása szempontjából nyilvánvalóan érdeklődésre tartanak számot – valószínűnek tűnik, hogy ezeket az adatokat gyakran gyűjtik ők maguk is. Nem úgy tűnik tehát, hogy ez a kötelezettség ezekre a gyártókra és importőrökre nyilvánvalóan túlzó terhet ró.

- 138 Ami végezetül kevésbé kényszerítő intézkedésként a piackutatások előírásának lehetőségét illeti, elegendő megállapítani, hogy semmi nem akadályozza, hogy az illetékes hatóságok, illetve az elektronikus cigaretták és az utántöltő flakonok gyártói vagy importőrei ilyen kutatásokat végezzenek a piac nyomon követése vagy a 2014/40 irányelv 20. cikkének (7) bekezdésében szereplő bizonyos információk gyűjtése céljából. E piackutatások azonban egyfelől a piac nyomon követése szempontjából releváns adatoknak csupán egy részét tudják szolgáltatni, másfelől pedig nem válthatják fel a közvetlenül a gyártótól vagy importőrtől származó pontosabb, megbízhatóbb és teljesebb körű információkat.
- 139 Másodsorban, ami a „különböző fogyasztói csoportok [...] preferenciái[ra]” vonatkozó információk nyújtására irányuló, a 2014/40 irányelv 20. cikke (7) bekezdésének ii. pontjában szereplő kötelezettséggel kapcsolatos pontosítás állítólagos hiányát illeti, a jelen ítélet 78. és 101. pontjából kitűnik, hogy egyrészt nem szükséges, hogy maga a jogalkotási aktus olyan technikai pontosításokat tartalmazzon, mint például az egyes adatok gyűjtése céljából alkalmazandó módszer meghatározása, másrészt pedig, hogy – az erre vonatkozó uniós szintű szabályozás hiányában – a tagállamok feladata megbízható módszert választani az erre a területre tartozó kötelezettségek teljesítése céljából.
- 140 A fentiekből következik, hogy az előterjesztett kérdés vizsgálata során nem merült fel semmiféle olyan körülmény, amely érinthetné a 2014/40 irányelv 20. cikke (7) bekezdésének az arányosság és a jogbiztonság elvére tekintettel fennálló érvényességét.
- 141 A jelen ítélet 47–140. pontjában kifejtett megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy az előterjesztett kérdés vizsgálata során nem merült fel semmiféle olyan körülmény, amely teljes egészében vagy részben érinthetné a 2014/40 irányelv 20. cikkének az ezen elvekre tekintettel fennálló érvényességét.

A 2014/40 irányelv 20. cikkének a szubszidiaritás elvére tekintettel fennálló érvényességéről

- 142 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság harmadsorban azt kéri a Bíróságtól, hogy végezze el a 2014/40 irányelv 20. cikke szubszidiaritás elvére tekintettel fennálló teljes vagy részleges érvényességének vizsgálatát.
- 143 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben arra a körülményre utal egyrészt, hogy több nemzeti parlament úgy vélte, hogy az irányelvre irányuló tervezet nem felel meg a szubszidiaritás elvének, emiatt pedig az EU- és az EUM-Szerződéshez csatolt, a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló (2.) jegyzőkönyv (a továbbiakban: (2.) jegyzőkönyv) alapján indokolt véleményeket bocsátottak ki, másrészt pedig, hogy az elektronikus cigarettákra és az utántöltő flakonokra alkalmazandó szabályokat illetően nemzeti szinten tapasztalható eltérések fennállását nem bizonyították megfelelően.
- 144 A szubszidiaritás elvét az EUSZ 5. cikk (3) bekezdése mondja ki, és annak értelmében azokon a területeken, amelyek nem tartoznak kizárólagos hatáskörébe, az Unió csak akkor és annyiban jár el, amennyiben a tervezett intézkedés céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért a tervezett intézkedés terjedelme vagy hatása miatt azok uniós szinten jobban megvalósíthatók. A (2.) jegyzőkönyv 5. cikke egyebekben az e feltételek teljesülésének meghatározására szolgáló iránymutatásokat is megállapít (Észtország kontra Parlament és Tanács ítélet, C-508/13, EU:C:2015:403, 44. pont).

- 145 A szubszidiaritás elvének tiszteletben tartását első körben – politikai szinten – az e célból a (2.) jegyzőkönyvben megállapított eljárásoknak megfelelően a nemzeti parlamentek vizsgálják.
- 146 Második körben ezen elv tiszteletben tartásának felülvizsgálata az uniós bíróság feladata, amelynek mind az EUSZ 5. cikk (3) bekezdésében megfogalmazott anyagi feltételek tiszteletben tartását, mind pedig a (2.) jegyzőkönyvben előírt eljárási garanciák tiszteletben tartását vizsgálnia kell.
- 147 Ami elsősorban a (2.) jegyzőkönyvben előírt eljárási garanciák tiszteletben tartásának bírósági felülvizsgálatát illeti, meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a nemzeti parlamentek által az e jegyzőkönyv alapján kibocsátott indokolt vélemények az ezen elv tiszteletben tartásának az említett jegyzőkönyv által létrehozott politikai ellenőrzési mechanizmusába illeszkednek. Ezzel összefüggésben a Bíróságnak pusztán annyi a feladata, hogy az említett jegyzőkönyvben előírt eljárási garanciák tiszteletben tartását vizsgálja. Márpedig a jelen ügyben a Bíróság elé semmiféle ilyen jellegű kérést nem terjesztettek.
- 148 Másodsorban az EUSZ 5. cikk (3) bekezdésében előírt anyagi feltételeket illetően a Bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy az uniós jogalkotó – részletes adatok alapján – vélhette-e úgy, hogy a tervezett intézkedés célja uniós szinten jobban megvalósítható.
- 149 A jelen ügyben a belső piac működésének javításához hasonló területet illetően – amely terület nem tartozik azok közé, ahol az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik – azt kell vizsgálni, hogy a 2014/40 irányelvvel elérni kívánt célkitűzést jobban meg lehetett-e valósítani uniós szinten (lásd ebben az értelemben: *British American Tobacco [Investments]* és *Imperial Tobacco* ítélet, C-491/01, EU:C:2002:741, 179. és 180. pont).
- 150 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban kifejtett azon megfontolást illetően, amely szerint nem bizonyították jogilag megkövetelt módon, hogy nemzeti szinten eltérések állnak fenn az elektronikus cigarettákra és az utántöltő flakonokra alkalmazandó szabályokkal kapcsolatban, elegendő megjegyezni, hogy ezen eltérések fennállását a Bíróság már a jelen ítélet 57. és 112. pontjában megállapította.
- 151 A fentiekből következik, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés vizsgálata során nem merült fel semmiféle olyan körülmény, amely érinthetné a 2014/40 irányelv 20. cikkének a szubszidiaritás elvére tekintettel fennálló teljes vagy részleges érvényességét.

A 2014/40 irányelv 20. cikkének a Charta 16. és 17. cikkére tekintettel fennálló érvényességéről

- 152 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság negyedsorban azt kéri a Bíróságtól, hogy végezze el a 2014/40 irányelv 20. cikkének – és különösen az (5) bekezdésének – a Charta 16. és 17. cikkére tekintettel fennálló érvényességének vizsgálatát.
- 153 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint a kereskedelmi közleményeknek a 2014/40 irányelv 20. cikkének (5) bekezdésében előírt tilalma – a Charta 16. és 17. cikkét megsértve – akadályozhatja a Pillbox kereskedelmi tevékenységét.
- 154 Ami elsősorban a Charta 16. cikkét illeti, emlékeztetni kell arra, hogy annak értelmében „[a] vállalkozás szabadságát, az uniós joggal és a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban, el kell ismerni”.
- 155 Az említett 16. cikk által nyújtott védelem magában foglalja a gazdasági vagy kereskedelmi tevékenység gyakorlásának szabadságát, a szerződési szabadságot és a szabad versenyt, amint ez az ugyanezen cikkre vonatkozó magyarázatokból következik, amelyeket az EUSZ 6. cikk (1) bekezdése harmadik albekezdésének és a Charta 52. cikke (7) bekezdésének megfelelően figyelembe kell venni a Charta értelmezésénél (*Sky Österreich* ítélet, C-283/11, EBHT, EU:C:2013:28, 42. pont).

- 156 A jelen ügyben, amennyiben a kereskedelmi közleményeknek a 2014/40 irányelv 20. cikkének (5) bekezdésében előírt tilalma nem teszi lehetővé a gazdasági szereplők számára, hogy reklámozzák termékeiket, a tilalom e gazdasági szereplők vállalkozási szabadságába való beavatkozást képez.
- 157 Mindazonáltal a Bíróság ítélezési gyakorlata értelmében a vállalkozás szabadsága nem jelent korlátlan jogosultságot, hanem azt a társadalomban betöltött szerepére tekintettel kell vizsgálni (lásd ebben az értelemben: Sky Österreich ítélet, C-283/11, EU:C:2013:28, 45. pont).
- 158 A vállalkozás szabadsága a gazdasági tevékenység gyakorlásának közérdekből való korlátozására alkalmas széles körű közhatalmi beavatkozásoknak vethető alá (Sky Österreich ítélet, C-283/11, EU:C:2013:28, 46. pont).
- 159 Márpedig e körülmény különösen abban jut kifejezésre, ahogyan a Charta 52. cikkének (1) bekezdése értelmében az arányosság elvét alkalmazni kell (Sky Österreich ítélet, C-283/11, EU:C:2013:28, 47. pont).
- 160 Ez utóbbi rendelkezésnek megfelelően a Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával, és az arányosság elvére figyelemmel csak annyiban korlátozhatók, amennyiben az elengedhetetlen, és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja. (Sky Österreich ítélet, C-283/11, EU:C:2013:28, 48. pont).
- 161 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a szóban forgó korlátozást a 2014/40 irányelv 20. cikkének (5) bekezdése – azaz a Charta 52. cikkének (1) bekezdése értelmében vett törvény – állapította meg, valamint hogy az nem érinti nem érinti a vállalkozás szabadságának lényeges tartalmát. Az irányelvnek ugyanis sem ez a rendelkezése, sem más rendelkezése nem akadályozza meg a gazdasági szereplőket abban, hogy az e tekintetben az irányelvben előírt feltételek tiszteletben tartásával elektronikus cigarettákat és utántöltő flakonokat gyártsanak és forgalmazzanak.
- 162 A megállapított beavatkozás – a jelen ítélet 109–118. pontjában kifejtett okok miatt – nem haladja meg a 2014/40 irányelvvel elérni kívánt jogszerű célkitűzések megvalósítása szempontjából megfelelő és ahhoz szükséges mértéket.
- 163 Másodsorban a Chartának a tulajdonhoz való jogot megállapító 17. cikkét illetően meg kell állapítani, hogy e cikk (2) bekezdése értelmében ez a jog a szellemi tulajdonra is vonatkozik.
- 164 Amennyiben a Pillbox a kereskedelmi tulajdonának – többek között védjegyének – hasznosításába való beavatkozásra hivatkozik, elegendő megállapítani egyrészt, hogy a 2014/40 irányelv 20. cikke egyáltalán nem akadályozza a Pillbox szellemi tulajdonának a termékei forgalmazásával összefüggésben való hasznosítását, ily módon tulajdonhoz való jogának lényeges tartalma alapvetően érintetlen marad. Másrészt – a jelen ítélet 109–118. pontjában kifejtettekhez hasonló okok miatt – ez a beavatkozás sem haladja meg a 2014/40 irányelvvel elérni kívánt jogszerű célkitűzések megvalósítása szempontjából megfelelő és ahhoz szükséges mértéket.
- 165 A fentiekből következik, hogy az előterjesztett kérdés vizsgálata során nem merült fel semmiféle olyan körülmény, amely érinthetné a 2014/40 irányelv 20. cikkének a Charta 16. és 17. cikkére tekintettel fennálló teljes vagy részleges érvényességét.
- 166 A fenti megfontolások összességéből kitűnik, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre azt a válasz kell adni, hogy annak vizsgálata során nem merült fel semmiféle olyan körülmény, amely érinthetné a 2014/40 irányelv 20. cikkének teljes vagy részleges érvényességét.

A költségekről

¹⁶⁷ Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

Az előterjesztett kérdés vizsgálata során nem merült fel semmiféle olyan körülmény, amely érinthetné a tagállamoknak a dohánytermékek és kapcsolódó termékek gyártására, kiszerezésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről és a 2001/37/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. április 3-i 2014/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 20. cikkének érvényességét.

Aláírások